

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Warszawa, marzec 2018

Jak zostać członkiem komisji wyborczej

Obywatele mogą zgłaszać chęć uczestnictwa w pracy obwodowych komisji wyborczych. W wyborach samorządowych 2014 takich komisji było ok. 27 500. W ich skład weszło ponad 260 000 osób.

Znowelizowany Kodeks wyborczy ustanowił **dwa rodzaje obwodowych komisji wyborczych:**

- pierwszą **ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie** (jej główne zadania skupiają się na czuwaniu w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania),
- drugą **ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie** (jej główne zadania to ustalenie wyników głosowania w obwodzie, podanie ich do publicznej wiadomości oraz przesłanie wyników głosowania do właściwej komisji wyborczej).

W skład każdej z tych dwóch komisji przewidziano powołanie 9 osób. Inne zasady odnoszą się do komisji wyborczych w odrębnych obwodach do głosowania (np. w szpitalach, zakładach karnych) – tam członków komisji wyborczych będzie 6 (w całym kraju takich komisji jest ok. 2000). Łącznie w najbliższe wybory zaangażowanych powinno zostać – w roli członków obwodowych komisji - ok. **500 000 obywateli.**

Gdzie się zgłaszać

Komisje obwodowe są powoływane przez komisarzy wyborczych spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych lub upoważnione przez nie osoby. W związku z tym, obywatele zainteresowani udziałem w pracach komisji powinny zgłaszać się bezpośrednio do komitetów wyborczych.

Trzeba pamiętać, że przy obsadzie miejsc w komisjach wyraźnie uprzywilejowane będą komitety wyborcze utworzone przez partie polityczne bądź koalicje partii politycznych, z których list w ostatnich wyborach wybrano radnych do sejmiku województwa lub posłów do Sejmu. Te komitety będą mogły obsadzić aż 6 miejsc w każdej komisji, pozostałe komitety – tylko 3. Gdyby zdarzyło się, że kandydatów na członków komisji zabraknie (nie będzie ich 9), Kodeks wyborczy wskazuje, że komisja musi składać się z minimum 5 członków. Jeśli kandydatów będzie więcej, zostaną wybrani w drodze losowania.

Wymagania

Kandydat na członka obwodowej komisji wyborczej powinien spełnić szereg wymogów. Musi mieć prawo do wybierania. Nie może kandydować w wyborach, pełnić funkcji komisarza wyborczego, pełnomocnika komitetu, urzędnika wyborczego lub męża zaufania. Możliwość powołania na członka komisji jest wykluczona także w przypadku kandydowania w wyborach osoby, która jest „małżonkiem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, małżonkiem zstępnego lub przysposobionego albo pozostającą z nim w stosunku przysposobienia” w stosunku do kandydata do obwodowej komisji wyborczej, wyklucza.

Członkiem komisji można zostać wyłącznie na obszarze województwa, w którym stale się zamieszkuje. Zgłoszenie danej osoby jako kandydata do komisji musi zostać poprzedzone uzyskaniem zgody tej osoby.

Można być członkiem tylko jednej komisji wyborczej (art. 153 § 1 KW).

Członek obwodowej komisji wyborczej nie może pomagać w akcie głosowania wyborcy niepełnosprawnemu, nawet na jego prośbę. Nie może przyjąć od nikogo pełnomocnictwa do głosowania w komisji, której jest członkiem (art. 53 i 55 § 4 KW).

Zgodnie z nowelizacją Kodeksu wyborczego, w składach obwodowych komisji wyborczych zabraknie osoby wskazywanej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Taka zmiana może **osłabić sprawność funkcjonowania komisji i narazić ją na trudności organizacyjne.**

Powoływanie komisji

Komisje powoływane są przez komisarzy wyborczy najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów (art. 182 § 1 KW). Kandydatów na członków komisji w wyborach samorządowych można zgłosić najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów. Niezwłocznie po powołaniu komisji, komisarz zwołuje jej pierwsze posiedzenie, na którym komisja wybiera spośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę. Skład komisji podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi komitet wyborczy nie musi zarejestrować listy kandydatów na radnych lub kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), by móc zgłaszać kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych. Wystarczy złożenie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Po otrzymaniu uchwały PKW lub postanowienia komisarza wyborczego o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (nawet jeśli nie rejestruje on żadnej listy kandydatów na radnych lub kandydata na wójta) komitetowi będzie przysługiwało prawo zgłaszania kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych, na obszarze swojego działania, wskazanym w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu.

Zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego do PKW składają wszystkie komitety utworzone przez partie polityczne i koalicje partii politycznych oraz te komitety wyborcze organizacji społecznych i te komitety wyborcze wyborców, które zamierzają zgłosić kandydatów na radnych w więcej niż jednym województwie. Jeżeli komitety wyborcze organizacji czy wyborców zamierzają zgłaszać kandydatów wyłącznie w jednym województwie zawiadomienie o swoim utworzeniu składają one właściwemu miejscowo komisarzowi wyborczemu.” (art. 402 § 1 i 2 i art. 403 § 2 i 3 KW).

Sposób zgłaszania kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych, wzór zgłoszenia oraz zasady powoływania komisji określi w swojej uchwale Państwowa Komisja Wyborcza.

Uprawnienia

Po nowelizacji Kodeksu wyborczego, członkowie obwodowych komisji wyborczych będą mogli prowadzić agitację wyborczą na rzecz poszczególnych kandydatów i komitetów wyborczych, o ile nie będzie ona prowadzona w lokalu wyborczym; w trakcie czynności podejmowanych przez obwodową komisję wyborczą; w trakcie przygotowań do prac obwodowej komisji wyborczej (art. 153 § 4 KW).

Członkom komisji przysługuje dieta (zwykle jest ona różnicowana, nieco wyższa kwota przysługuje przewodniczącemu komisji).

PKW wyda szczegółowe wytyczne dla obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowani (na kilka tygodni przed wyborami).

Odwołanie

Członek obwodowej komisji wyborczej może zostać **odwołany**. Ma to miejsce m.in. w przypadku utraty prawa wybierania, podpisania zgody na kandydowanie bądź objęcia funkcji komisarza wyborczego, pełnomocnika wyborczego, urzędnika wyborczego, męża zaufania czy obserwatora społecznego. Komisarz wyborczy może odwołać członka komisji w przypadku nieuczestniczenia w pracach komisji bez usprawiedliwienia lub podejmowania działań sprzecznych z prawem.

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. (48-22) 536 02 00
fax (48-22) 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Teksty udostępnione na licencji
Creative Commons. Uznanie
autorstwa na tych samych warunkach
3.0 Polska (CC BY SA 3.0 PL)

